YENİ PARTİ
T.B.M.M.
YENİ PARTİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 27.10.2026
Sayı: 273

10/4903

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de sendikal örgütlenmenin önündeki yasal, idari, fiili ve yargısal engellerin saptanması; toplu iş sözleşmesi kapsamındaki fiili yetersizliklerin, çifte baraj sisteminin, yetki itiraz davalarıyla yaratılan hak kayıplarının ve sendikal tazminat süreçlerinin incelenmesi; örgütlenme hakkı ile işçi sağlığı, iş güvenliği ve adil gelir dağılımı arasındaki yapısal bağın ortaya konularak uluslararası çalışma normlarına (ILO) uygun bütüncül bir eylem planının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 26.10.2026

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Serdar Tanrıkulu
Diy. Mv.

Ulaş Karasu
Sivas Mv

Ayhan Barut
Adana Mv

Şeref Arpacı
Denizli Mv.

A. Tuncay Özkan
İzmir Mv.

Süleyman Bülbül
Aydın Mv.

Gizem Özcan
Muğla Mv.

Mahmut Tanal
Sakarya M.

Cemil Taşcıer
Ankara Mv.

Gökan Zeybek
İstanbul Mv.

Tahsin Dinçer
Mersin

Özgür Erdem İnceöz
Adıyaman Mv.

Okan Konuralp
Ankara Mv.

Suat Özçağdaş
İstanbul Mv.

Nail Çiler
Kocaeli Mv.

T.B.M.M. YENİ PARTİ GRUP BAŞKANLIĞI 2026

GEREKÇE

Sendikalaşma hakkı, çalışanların ekonomik, sosyal ve demokratik haklarını koruyup geliştirmelerinin en temel aracı olduğu gibi, Anayasa'nın 51'inci maddesi ile Türkiye'nin onayladığı Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 87 ve 98 sayılı temel sözleşmeleriyle güvence altına alınmış evrensel bir haktır. Sendikal örgütlülük, salt bir ücret pazarlığı mekanizması değil; aynı zamanda işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasının, iş cinayetlerinin önlenmesinin ve gelir adaletsizliğinin giderilmesinin en belirleyici toplumsal güvencelerinden birisidir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerinde kayıtlı işçilerin sendikalaşma oranı yüzde 14-15 bandında gösterilse de toplu iş sözleşmesinden fiilen yararlanan işçi oranı yüzde 8-9 düzeyine kadar gerilemektedir. Özellikle imalat sanayii, perakende, lojistik ve özel hizmet sektörlerinde bu oran yüzde 5'in bile altına inmektedir. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda yer alan yüzde 1'lik işkolu barajı ile işyeri ve işletme barajlarından oluşan "çifte baraj" mekanizması, çalışanların toplu sözleşme masasına oturmasını peşinen engellemektedir.

Yasal barajları aşarak çoğunluğu sağlayan sendikaların Bakanlıktan aldıkları yetki belgeleri ise işverenler tarafından hiçbir somut gerekçe olmaksızın yargıya taşınmaktadır. Yerel mahkemeler, İstinaf ve Yargıtay aşamalarıyla 3 ila 5 yıl süren "yetki tespitine itiraz" davaları, işverenler tarafından sendikasızlaştırmanın bir aracı olarak kullanılmaktadır. Yargılama sürerken anayasal haklarını kullanan öncü işçiler İş Kanunu'nun 25/II maddesi (ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık) gerekçe gösterilerek tazminatsız işten çıkarılmakta; dava sendikanın lehine sonuçlansa bile fabrikada üye işçi kalmadığı için toplu sözleşme fiilen ortadan kaldırılmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nun 118'inci maddesinde düzenlenen sendikal hakların engellenmesi suçu ise pratikte işletilememektedir.

Öte yandan 6356 sayılı Kanun'un 63'üncü maddesinde yer alan "milli güvenlik ve genel sağlık" gerekçeleriyle grevlerin Cumhurbaşkanı kararlarıyla ertelenebilmesi, grev hakkını fiilen bir grev yasağına dönüştürebilmektedir. Nitekim Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) Küresel Haklar Endeksi'nde Türkiye'nin sistematik olarak işçi hakları bakımından en kötü ülkeler arasında gösterilmesi, bu tablonun uluslararası tescilidir. Benzer biçimde İSİG Meclisi verileri, iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçilerin yüzde 97'sinden fazlasının sendikasız işyerlerinde çalıştığını belgelemekte; sendikasızlığın doğrudan bir yaşam hakkı ve çalışan sağlığı krizine yol açtığını kanıtlamaktadır.

Bu gerekçelerle; TBMM bünyesinde bir Meclis Araştırma Komisyonu kurularak, sendikal örgütlenmenin önündeki yasal ve fiili engellerin tüm boyutlarıyla araştırılması, yetki tespit davalarındaki yargısal tıkanıklığın aşılması, iş güvencesi mekanizmalarının güçlendirilmesi ve ILO standartlarına uygun mevzuat değişikliklerinin hayata geçirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

273 SAYILI ARAŞTIRMA ÖNERGESİ İMZA ÇİZELGESİ

1	Aliye COŞAR	Antalya	
2	Fahrettin ÖZCAN	Kırklareli	
3	İbrahim ARSLAN	Eskişehir Mv	
4	Ümit Özlale	İzmir Mv.	
5	M. Salih Uzun	İzmir Mv.	M. UZUN
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

T.B.M.M. YENİ PARTİ GRUP BAŞKANLIĞI 2026